

5. İSTANBUL ULUSLARARASI SU FORUMU

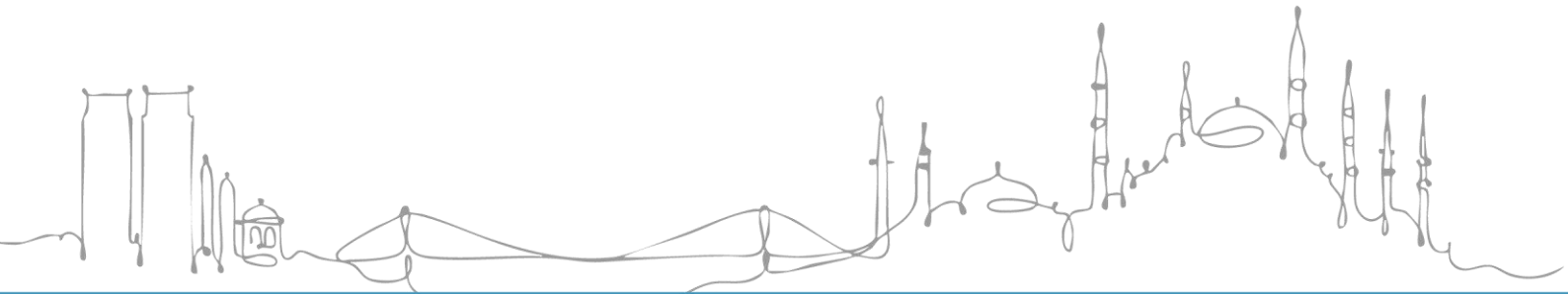
“Su Dirençliliğini Güçlendirmek: İnovasyondan Eyleme”

5-6 Mayıs 2026 | İstanbul, Türkiye

KAVRAM KÂĞIDI

Oturum 3.2

WASH (Su, Sanitasyon ve Hijyen) Hizmetlerinin İklim
Zorluklarına Uyumu

Alt Tema 3: Tek Su, Tek Sağlık: Entegre Risk Yönetimi

Oturum 3.2: WASH (Su, Sanitasyon ve Hijyen) Hizmetlerinin İklim Zorluklarına Uyumu

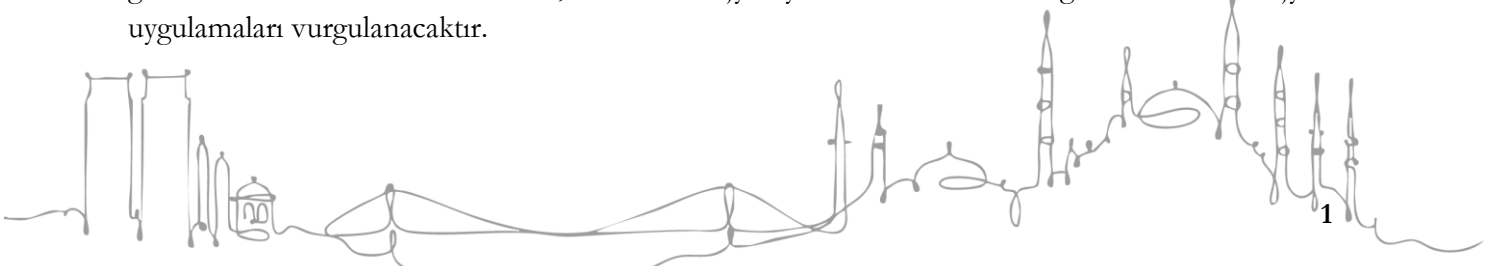
İklim değişikliğinin giderek artan etkileri; yağış rejimlerinde düzensizlik, aşırı sıcaklıklar nedeniyle artan buharlaşma, taşkın ve kuraklık risklerinin sıklaşması gibi süreçler, içme suyu hizmetlerinin hem miktar hem de kalite açısından sürdürülebilirliğini doğrudan etkilemektedir. Bununla birlikte, depremler, seller ve orman yangınları gibi afetler de WASH (Su, Sanitasyon ve Hijyen) hizmetlerini ani biçimde sekteye uğratarak Tek Sağlık riskleri oluşturabilmektedir. Bu oturumun amacı, WASH hizmetlerinin temel bileşenlerinden olan içme suyu ve atık su yönetimi ve sanitasyon hizmetlerini iklim uyumu perspektifiyle ele almak ve karar vericiler, yerel yönetimler, teknik uzmanlar ve uygulayıcılar için bütüncül bir çerçeve sunmaktır.

Oturum kapsamında içme-kullanma suyu kaynaklarının yönetimi, değişen iklim koşullarının su kalitesi ve su miktarı üzerindeki etkileriyle birlikte değerlendirilecektir. Ayrıca halk sağlığı, hayvan sağlığı ve çevresel bütünlük üzerindeki yansımaları da ele alınacaktır. Havza bazında kirlilik baskıları, arazi kullanım değişimleri, koruma bölgelerinin belirlenmesi ve etkin yönetilmesinin yanı sıra risk temelli havza koruma planlarının rolü tartışılacaktır. İklim değişikliği kaynaklı farklı kuraklık senaryolarına göre eylem planları ve özellikle iklim uyumlu havza yönetimi için erken uyarı sistemlerinin rolü ele alınacaktır. Arıtılmış atıksuların geri kullanımı, yağmur suyu hasadı, desalinasyon gibi alternatif su kaynaklarının değerlendirileceği oturumda, alternatif su kaynakları ve yeniden kullanım için sağlık temelli hedefler ve risk yönetimi tartışılacaktır.

Oturumda, içme suyu arıtma tesislerinin (İAT) tasarımı ve işletilmesi de ele alınarak, içme suyu arıtma tesislerinin kurak dönemlerdeki düşük kaliteli ham su gibi iklim kaynaklı su kalitesinde meydana gelen problemlerin arıtma süreçleri üzerindeki etkileri değerlendirilecektir. Bununla beraber söz konusu durumlarda içme suyu arıtımının sürdürülebilir ve verimli işletilmesi açısından alternatif arıtma prosesleri, acil durum planlaması ve eylemleri ile iklim uyumlu altyapı tasarımı gibi konular ön plana çıkarılacaktır. Değişken ham su kalitesi durumlarında, İAT'lerin gerekli operasyonel pozisyonları alması için önceden yapılması gereken çalışmalar tartışılacaktır. Oturumda ayrıca, taşkınlar sırasında artan bulanıklık ve mikrobiyal kirlenme, tuzlu su girişi ve alg patlamaları gibi iklim kaynaklı diğer sorunlar da ele alınacaktır.

Sanitasyon dirençliliği, atıksu toplama ve arıtma sistemlerinin aşırı hava olayları ve afetler karşısındaki kırılganlığı kapsamında değerlendirilecektir. Bu bağlamda, taşkınlar sırasında kanalizasyon taşmaları, arıtma tesislerinin devre dışı bırakılması, enerji kesintileri ve alıcı ortamların kirlenmesi gibi durumlar ele alınacaktır. Kırsal ve kent çeperindeki alanlarda kanalizasyon şebekesi bulunmayan sanitasyon sistemleri ile fekal çamur yönetimine (FSM) de vurgu yapılacaktır. Merkezi olmayan sistemleri ve doğa temelli çözümleri içeren iklime dayanıklı sanitasyon seçenekleri, Tek Sağlık koruma hedefleriyle uyumlu biçimde incelenecektir.

Hijyen, özellikle kurak dönemlerde ve afet müdahale süreçlerinde temel bir uyum aracı olarak ele alınacaktır. Salgınların önlenmesine yönelik temel tedbirler arasında el yıkama, hane halkı düzeyinde güvenli su kullanımı ve muhafazası, menstrual hijyen yönetimi ile okul ve sağlık tesislerinde hijyen uygulamaları vurgulanacaktır.

İçme-kullanma suyu güvenliğinin iklim değişikliğinden kaynaklanan tehdit ve riskleri içerecek şekilde yönetilmesi ve planların bu durumu dikkate alarak hazırlanmasının önemi üzerinde durulacaktır. İçme suyu yönetiminde halk sağlığının korunması açısından kaynaktan musluğa kadar tüm süreçlerde tehlikelerin ve risklerin belirlenmesi, izleme-denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi, risklerin azaltımına yönelik tedbirlerin alınması hususları oturumun temel mesajları arasında yer alacaktır. Oturumda ayrıca, kaynaktan musluğa ve tuvaletten alıcı ortama kadar uzanan entegre planlama yaklaşımı teşvik edilecek olup, antimikrobiyal direnç riskleriyle ilişkili izleme yaklaşımları da ele alınacaktır.

Oturumda, iklim değişikliğinin içme-kullanma suyu güvenliği üzerindeki etkilerine karşı su, sanitasyon ve hijyen hizmetlerinin nitelik ve niceliğini artırmaya yönelik yenilikçi ve uygulanabilir yaklaşımların tartışılması hedeflenmektedir. Bununla birlikte, deprem ve diğer afet bölgelerinde WASH hizmetlerinin güçlendirilmesine yönelik çıkarımlar ve öneriler sunulacaktır. “Tek Su, Tek Sağlık: Entegre Risk Yönetimi” alt teması altında gerçekleştirecek bu oturum, Türkiye’nin ev sahipliğinde düzenlenecek BMİDÇS COP31 ve 2026 BM Su Konferansına da katkı sağlayacak çıktılar sunmayı amaçlamaktadır.

Hedefler ve beklenen çıktılar:

- Ulusal uyum planları, su güvenliği planları ve ilgili politika süreçleriyle WASH hizmetlerinin entegrasyonunun değerlendirilmesi
- İklim dirençli WASH hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik araçların, iyi uygulamaların ve kurumlar arası koordinasyon mekanizmalarının paylaşılması, Türkiye’nin 2026’da ev sahipliği yapacağı COP31 süreciyle uyumlu şekilde güncellenerek küresel iklim hedeflerine katkı sağlayacak daha güçlü, bütüncül ve uygulanabilir bir çerçevenin tartışılması
- Arıtma tesisleri, ham su kalitesi yönetimi ve “kaynaktan musluğa” güvenlik planlaması dahil olmak üzere içme suyu ve atıksu sistemlerinin iklime dayanıklı tasarım ve işletiminin değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi için gerekli belediye uyum eylemlerinin tanımlanması
- Özellikle taşkın ve deprem riski yüksek bölgelerde, atıksu şebekeleri ve fekal çamur yönetimi (FSM) dahil olmak üzere iklim ve afetlere dayanıklı sanitasyon sistemlerinin güçlendirilmesi
- Tek Sağlık çerçevesi altında, el hijyeni, güvenli su kullanımı ve muhafazası ile okul ve sağlık tesislerinde WASH uygulamalarını da içerecek şekilde hijyenin temel bir uyum ve acil durum müdahale tedbiri olarak ele alınması

Anahtar Kelimeler: Ham su, su kaynakları, içme suyu arıtma tesisi, içme suyu güvenliği, işletme, su, sanitasyon, hijyen

